

**Громадська організація
«Львівська педагогічна спільнота»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

**УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Нове та традиційне
у дослідженнях сучасних
представників психологічних
та педагогічних наук»**

24-25 березня 2017 р.

**Львів
2017**

ББК 159.9+37.01(063)
УДК 88+74я43
Н 72

Н 72 Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників психологічних та педагогічних наук: Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 24-25 березня 2017 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2016. – 152 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників психологічних та педагогічних наук». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

ББК 159.9+37.01(063)
УДК 88+74я43

© Автори статей, 2017
© Львівська педагогічна спільнота, 2017

Топольник Я. В. ЕЛЕКТРОННІ НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ: ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ, ВИМОГИ, СТРУКТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	103
--	-----

Усата М. І. РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У СУЧАСНОМУ НАВЧАННІ	106
--	-----

НАПРЯМ 7. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ

Галацин К. О. ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ТВОРЧИЙ ПРОЦЕС НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	109
--	-----

Черв'якова Н. І., Кравчишина О. О. ТРЕНІНГОВІ ЗАНЯТТЯ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ КОМПЕТЕНТНИХ ФАХІВЦІВ ІЗ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	111
---	-----

НАПРЯМ 8. СУЧАСНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ

Гаврилюк О. А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	115
---	-----

Гужик Я. А. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ВИХОВНИХ ГОДИНАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	118
--	-----

Дрокіна А. С. ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ВНЗ	121
--	-----

Сердюк Н. М. РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	124
---	-----

Щербій А. О. НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	127
---	-----

НАПРЯМ 9. ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ, МІЖГРУПОВИХ ВІДНОСИН, МЕДІА-ПСИХОЛОГІЯ

Остапчук Г. О. КОМУНІКАТИВНА ПРИРОДА МЕДІАПРОСТОРУ В БУТТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ.....	129
--	-----

особливостей особистості, отже, набуває у кожному випадку своїх особистісних форм вираження. Ідея, однак, залишається незмінною: постійна бадьорість, готовність до дії, веселий добрий настрій.

Список літератури:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003.-316 с.– ISBN 966-8253-51-5.
2. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении: Кн. для учителя.– М.: Просвещение, 1987.– 190 с.
3. Кулюткин Ю. Н. Психология обучения взрослых [Теор. исследования] / Кулюткин Ю. Н. – М. : Просвещение, 1985. – 128 с.
4. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.– ISBN 978-966-364-820-0.
5. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид. допов. і переробл. – К.: Вища пік., 2004. – 422 с. – ISBN 966-642-238-7.

Черв'якова Н. І.

*кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти*

Кравчишина О. О.

асистент кафедри дошкільної та початкової освіти

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Старобільськ, Луганська область, Україна

ТРЕНІНГОВІ ЗАНЯТТЯ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ КОМПЕТЕНТНИХ ФАХІВЦІВ ІЗ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Глобальні проблеми сучасного світу, нові соціокультурні умови розвитку України, інтеграція в європейський та світовий освітній простір, завдання побудови демократичного, відкритого суспільства зумовлюють необхідність модернізації підготовки фахівців педагогічної сфери, зокрема вихователів дошкільних навчальних закладів та вчителів початкової школи.

Задовольнити зазначені вимоги можливо за умови формування у майбутніх педагогів здатності гнучко адаптуватися у мінливому професійному середовищі, компетентно використовувати набуті вміння і навички для вирішення різноманітних проблем на практиці, бути високоосвіченим, мобільним, гармонійно розвиненим, з високими морально-духовними якостями, постійно прагнути до самовдосконалення.

Результати наукового аналізу проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців з дошкільної та початкової освіти, вивчення освітньої практики вишів довели ефективність використання тренінгових занять, які забезпечують якісну професійну підготовку майбутніх вихователів ДНЗ та вчителів початкових класів; сприяють оволодінню вміннями та навичками професійного самовдосконалення, формуванню професійно-педагогічної культури, ціннісних орієнтацій, розвитку особистісних та професійних якостей майбутніх фахівців.

Ефективність реалізації навчально-професійних тренінгових занять забезпечується низкою організаційно-педагогічних умов, серед яких провідними є: відповідність змісту та методики навчально-професійного тренінгу сучасним вимогам професійної підготовки вихователів ДНЗ та вчителів початкової ланки ЗОШ; компетентність викладача-тренера; інструктивно-методичне та інформаційно-ресурсне забезпечення цілісного процесу підготовки та проведення тренінгового заняття; створення освітнього простору для суб'єкт-суб'єктної взаємодії усіх учасників навчально-професійного тренінгу. Тренінги, на думку І. Вачкова, є одним із ефективних способів отримання досвіду, формою активного навчання та самопізнання його учасників, а також вироблення й удосконалення вмінь спілкування та взаємодії. Вони проводяться з метою поліпшення адаптації майбутніх педагогів до фахової діяльності, попередження та вирішення конфліктів, з якими стикається майбутній фахівець [2, с. 15-85].

Сьогодні існує велика кількість визначення поняття «тренінг», що дозволяє розширено його трактувати та позначати цим терміном сукупність різноманітних форм, методів, прийомів, способів, засобів та технологій, які використовуються в освітніх практиках.

У довідникових джерелах термін «тренінг» трактується як «форма інтерактивного навчання, метою якого є розвиток компетентності міжособистісної професійної поведінки»; «група методів, які спрямовані на розвиток здібностей до навчання та оволодіння будь-яким складним видом діяльності»; «засіб психологічного впливу, який спрямований на розвиток знань, установок, вмінь і досвіду у сфері міжособистісного спілкування, а також засіб розвитку комунікативної компетентності» [5].

У науковій літературі поняття «тренінг» визначається як спланований заздалегідь процес, спрямований на розвиток навичок виконання певної діяльності, мета якого змінити ставлення, знання або поведінку учасників тренінгу за допомогою навчального досвіду (Кеннет Фі); особливий метод отримання знань на основі власного досвіду в умовах спеціально створеного сприятливого середовища (С. Гладишев); сукупність різних прийомів і способів, спрямованих на розвиток у людини тих або інших навичок і умінь формування здібностей і установок, необхідних для успішного виконання професійної діяльності (В. Пахальян, В. Саруханов, С. Торп, Дж. Кліффорд). Відомі й інші види тренінгової практики: відеотренінг (Х. Міккін), тренінг самосвідомості та особистісного росту (Н. Осухова), тренінг з використанням системи К. Станіславського та ін. [4].

З педагогічної точки зору під тренінгом розуміється тренінгові заняття як система взаємопов'язаних засобів педагогічного впливу на студентів з метою

вироблення у них відповідних умінь і навичок, певного виду діяльності і поведінки при виконанні своїх функціональних обов'язків. При цьому система є практичним засобом виявлення та розкриття потенціалу особистості. Тренінг дає учасникам змогу практично застосовувати отримані знання та вміння, що сприяє професійній адаптації.

Порівняльний аналіз пропонованих визначень поняття дозволяє розглядати тренінгові заняття як інтегративне багатофункціональне утворення, специфічний спосіб набуття майбутніми педагогами, зокрема вихователями ДНЗ та вчителями початкових класів, особистісного та професійного досвіду і являє собою вид квазіпрофесійного заняття, що реалізується на основі спеціально розробленої програми або комплексу вправ групової роботи.

Студіювання науково-методичних джерел дало підстави зробити висновок про розмаїття видів тренінгових занять з урахуванням змістової спрямованості та провідного способу (методу, форми, технології) їх проведення. Так, Л. Петровська, Ю. Ємельянов і Є. Кузьмін виокремлюють *соціально-педагогічний тренінг* як форму соціально-педагогічної діяльності, спрямовану на набуття життєвої компетентності шляхом збагачення як знаннями, так і життєво-практичним та емоційно-особистісним досвідом завдяки використанню інтерактивних засобів навчання. Дослідниця ігрового моделювання А. Панфілова виокремлює технології *соціально-психологічного тренінгу*, особливість якого полягає в формуванні педагогічних умінь і навичок студентів, що визначають їхню комунікативну компетентність у майбутній професійній діяльності та забезпечують набуття позитивного досвіду продуктивної міжособистісної взаємодії педагога й вихованців [5].

Педагогічний тренінг розглядається як форма роботи спрямована на вирішення задач навчально-виховного процесу (надання знань, формування умінь, навичок, якостей, педагогічної майстерності, професіоналізму тощо), що має певні принципи, структуру, компоненти та особливості. Особливість педагогічного тренінгу полягає в поєднанні найбільш ефективних методів навчання, врахуванні потреб учасників тренінгу щодо змісту навчання, виробленні спільними зусиллями правил взаємодії під час навчання, побудові партнерських стосунків між педагогом та учасниками тренінгу, що робить навчання комфортним, а відповідно успішним і результативним.

Психолого-педагогічний тренінг являє собою цілісну динамічну систему тренінгових вправ, що ґрунтується на принципах гуманістичної психології (А. Маслоу, К. Роджерс та ін.) та активної групової роботи (А. Вербицький, І. Підкасистий, Л. Петровська, Т. Яценко). Психолого-педагогічний тренінг спрямований на формування у майбутніх педагогів здатності розв'язувати особистісні психологічні проблеми та проблеми своїх вихованців, розвиток професійно-важливих якостей, розкриття внутрішнього потенціалу особистості, формування властивостей та якостей, які сприяють збереженню і зміцненню професійного здоров'я, досягненню високого рівня професіоналізму. Результатом діяльності студентської тренінгової групи є: формування рефлексії, вміння розпізнавати як власний емоційний стан, мотиви поведінки, наслідки вчинків, так інших, зокрема дітей; формування позитивної Я-концепції, асертивної поведінки;

формування саногенного мислення; розвиток готовності до саморозвитку, самореалізації у сфері професійної діяльності; формування стресостійкості як уміння знаходити власні ресурси у складних ситуаціях. Тренінг створює умови для розвитку таких метапрофесійних якостей, як комунікативність, рефлексивність, асертивність, толерантність, емпатія.

Навчально-професійний тренінг розглядається як багатофункціональний спосіб організації активної навчально-пізнавальної діяльності студентів, під час здійснення якої майбутні фахівці виконують тренінгові вправи адаптовані до майбутньої професійно-педагогічної діяльності під керівництвом викладача-тренера на підставі заздалегідь розроблених інструктивно-методичних матеріалів та інформаційно-ресурсного забезпечення (художньо-педагогічні тексти, притчі, твори образотворчого мистецтва, презентації, відеороліки тощо). При цьому, навчальний тренінг доцільно розглядати як педагогічну технологію навчання, оскільки він має чіткий алгоритм та гарантує досягнення запланованого результату. Перевагами навчального тренінгу є: можливість імітації конкретних видів професійної діяльності педагога; ефективне оволодіння професійними психолого-педагогічними та дидактико-методичними уміннями і навичками; формування професійно значущих якостей вихователів та вчителів початкових класів; можливість апробації різних видів метапредметної діяльності [1].

Отже, тренінгові форми організації та проведення занять з педагогічних дисциплін є ефективним засобом формування професійної компетентності майбутніх вихователів ДНЗ та вчителів початкових класів. Вона надає їй учасникам можливість імітації конкретних видів професійної діяльності; сприяє ефективному оволодінню теоретичними знаннями, практичними уміннями та навичками; забезпечує формуванню професійно важливих особистісних якостей та ціннісних орієнтацій, цілеспрямованості і прагнення до реалізації своїх особистих планів та професійної кар'єри.

Список літератури:

1. Бондарева Л. І. Навчальний тренінг як засіб професійної підготовки майбутніх менеджерів організації в економічних університетах : Автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. н. – Київ, 2006. – 23 с.
2. Вачков И. В. Основы технологии группового тренинга. Психотехники: учеб. пособие. – М., 2000. – 224 с.
3. Панфилова А. П. Игровое моделирование в деятельности педагога : Учеб пособ. для студ. вузов. – М., 2006. – 368 с.
4. Сисоева С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. Посіб.. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 324 с.
4. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / [за заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої]. – К.: Центр учбової літератури, 2008 – 336 с.